

Onderwerp

Stand van zaken varend ontgassen

Kern mededeling:

Het college van Gedeputeerde Staten heeft toegezegd u regelmatig op de hoogte te brengen van de ontwikkelingen rond Varend Ontgassen. In deze mededeling wordt u geïnformeerd over de actuele stand van zaken.

Provincie Flevoland is actief in dit dossier op drie verschillende niveaus, nationaal in de stuurgroep Varend Ontgassen, bij het IPO in de BAC MTH (interprovinciaal overleg tussen gedeputeerden met milieu, handhaving en toezicht in hun portefeuille) en regionaal in samenwerking met andere overheden rond de vaarroute van Amsterdam-Lelystad-Groningen.

Mededeling:**Bestuurlijk overleg varend ontgassen 9 februari**

Zoals al eerder gemeld heeft de minister van IenW op 8 december j.l. een brief aan de Tweede Kamer gestuurd waaruit bleek dat hij geen mogelijkheden zag om te komen tot de gevraagde verruiming van regelgeving of uitvoeringsregels rond de verwerking van afval en emissies. Deze verruiming is nodig om de opbouw van infrastructuur voor ontgassen vlot te trekken.

Naar aanleiding van de brief heeft gedeputeerde van Gaal contact gezocht met de minister om haar zorg uit te spreken over de trage voortgang van de roadmap Varend Ontgassen die juist bedoeld is om vaart te brengen in het onderwerp. Met de minister is afgesproken om op 9 februari een bestuurlijk overleg te organiseren tussen de minister van Infrastructuur en waterstaat en vertegenwoordigers van het IPO, de verladers (vertegenwoordigd in de commissie transport gevaarlijke goederen), bevrachters en schippers (Koninklijke Binnenvaart Nederland) om de stappen naar versnelling te bespreken.

IPO had samen met de partners uit het bedrijfsleven een aantal concrete besluitpunten opgesteld voor dit overleg die erop gericht zijn nu zo snel mogelijk te kunnen starten met de opbouw van infrastructuur, samenwerking in toezicht en handhaving en vergunningverlening. De inzet van dit traject is om op zo kort mogelijke termijn toe te gaan naar een totaal ontgassingsverbod in Nederland en dus ook in Flevoland.

In het bestuurlijk overleg van 9 februari is vastgesteld dat we achterlopen op onze doelstellingen om het varend ontgassen terug te dringen. Het ministerie koerst op de invoering van het internationale (CDNI) verdrag in 2024 waarbij in de eerste fase vier stoffen niet meer ongecontroleerd uitgestoten mogen worden naar de buitenlucht. Ingang van dit verdrag is afhankelijk van de ratificatie door Frankrijk en Zwitserland. IPO en bedrijfsleven willen hier niet op wachten en dringen aan op een hoger ambitieniveau. Zij vragen om een landelijk verbod voor alle emissies door ongecontroleerd ontgassen. De argumentatie is dat een beperkt verbod de opzet van een basisinfrastructuur voor gecontroleerd ontgassen verder zal vertragen. Ook zijn de technische middelen voorhanden om een deel van de emissies nu al te verwerken. Met het ministerie is afgesproken dat een kleine werkgroep op korte termijn zal onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de openstaande knelpunten op te lossen. Over vijf weken komt er een vervolgesprek om de puntjes op de i te zetten.

Registratienummer

3076978

Datum

10 februari 2023

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid**Openbaar****Portefeuillehouder****Gaal, G. van****Ter kennisname aan PS en
burgerleden**

Mededeling

Bladnummer

2

Registratienummer

3076978

Brief IPO Varend Ontgassen aan Tweede Kamer

Op 27 januari j.l. hebben de provincies een brief gestuurd (zie bijlage) aan de leden van de Tweede Kamer waarin zij aangeven te willen stoppen met varend ontgassen en hun zorgen uiten over het aannemen van de motie van D66 (motie 31 409, nr. 387, zie bijlage) die (onbedoeld) kan leiden tot vertraging van het project. In de motie wordt gepleit voor een landelijk verbod voor varend ontgassen echter onder de condities dat alle benodigde ontgassingsinstallaties zijn gerealiseerd en ook Zwitserland het internationale verdrag over ontgassen heeft gerealiseerd. De provincies ontraden deze motie omdat deze in de praktijk kan leiden tot verdere vertraging. De motie is tot nader orde aangehouden.

Arrest varend ontgassen rechtbank Den Haag

In oktober j.l. heeft de rechtbank in Den Haag bepaald dat de provincies verantwoordelijk en bevoegd zijn tot het toezicht en de handhaving varend ontgassen op de provinciale wateren, inclusief de rijkswateren.

Tot dusver stelde de landsadvocaat, en daarmee het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, dat alleen het rijk verantwoordelijk is voor het toezicht op de rijkswateren en de provincies daar niet bevoegd zijn.

In de kamerbrief van 24 januari j.l. (zie link: <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-5b97fb4d29786204bf03bc4a23bedb31ae9aa472/pdf>) conformeert de minister zich nu aan de uitspraak van de rechtbank (zie link: <https://uitspraken.rechtspraak.nl/#!/de-tails?id=ECLI:NL:RBDHA:2022:10721>).

Gevolg van het arrest is dat de provincies niet meer alleen toe moeten zien op de uitvoering van de provinciale milieuverordeningen op de provinciale vaarwegen maar ook op de doorgaande vaarwegen (rijkswateren).

Dit stelt de provincies (en dus ook Flevoland) wel voor een probleem omdat als gevolg van het standpunt van het rijk de afgelopen jaren geen capaciteit en expertise is opgebouwd voor handhaving en toezicht van ongecontroleerd ontgassen op deze rijkswateren.

Voor het opbouwen van effectief toezicht en handhaving op varend ontgassen op de vaarroute Amsterdam-Lelystad-Groningen Seaports heeft Flevoland nu het initiatief genomen voor een pilot samenwerking met de Binnenvaart Toezicht Regio (BTR) Noord-Oost, BTR Rijnmond, IL&T, RWS en de lokale toezichthouders om de emissies op dit traject terug te dringen.

De verwachting is dat van het sluitend maken van de toezichtketen voor varend ontgassen een preventieve werking uit zal gaan en eventuele overtredingen van de verboden op deze route sneller gesignaleerd en afgehandeld kunnen worden. De ervaringen van de pilot kunnen gebruikt worden om ook landelijk toe te passen.

Namens de provincies neemt Flevoland nu ook deel aan het tactisch beraad van de landelijke toezichthouders die onder regie van de Inspectie Leefomgeving verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van het Basisplan Toezicht Varend Ontgassen in Nederland. Deze afstemming zorgt ervoor dat landelijke en regionale plannen goed op elkaar afgestemd blijven en alle middelen zo goed mogelijk ingezet kunnen worden.

Onderzoek Erasmus Universiteit 'On Harmful Degassing'

Op dinsdag 24 januari j.l. is een onderzoek gepubliceerd door de juridische faculteit van de Erasmus Universiteit (zie link: <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-113972df922bd353d5c5dec3a90af0366727f588/pdf>) over de internationale regelgeving rond ontgassen. Aanleiding voor het onderzoek was om uit te zoeken in hoeverre Nederland gebonden is aan de internationale regelgeving en verdragen die verhinderen dat een totaal ontgassingsverbod op korte termijn kan worden gerealiseerd. Een van de conclusies van het onderzoek is dat Nederland

Mededeling

Bladnummer

3

Registratienummer

3076978

eigenstandig een totaal ontgassingsverbod kan uitvaardigen zonder hiermee in strijd te zijn met internationale regels en verdragen.

De minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft op dezelfde dag laten weten in een brief aan de Tweede Kamer dat hij de conclusies uit het onderzoek niet deelt en vast zal houden aan het volgen van de internationale regelgeving en de uitvoering van het Scheepsafvalstoffenbesluit. In de praktijk betekent dit dat er nog een lange weg te gaan is voordat een totaal landelijk verbod van kracht is.

Ronde Tafel Gesprek Varend Ontgassen

In reactie op het standpunt van de minister met betrekking tot de uitkomsten van het onderzoek van de Erasmus Universiteit organiseert de Tweede Kamer een ronde tafel gesprek met experts en andere betrokkenen om de conclusies van het onderzoek en de consequenties daarvan nader te bespreken. Tot nader orde zijn de moties over varend ontgassen (waarover op 7 februari gestemd zou worden aangehouden). Wel is een motie aangenomen waarin het kabinet wordt gevraagd in overleg te gaan met de industrie om te zien welke ruimte nodig is om snel alternatieven te ontwikkelen voor (ongecontroleerd) ontgassen op open water (zie link motie Pouw-Verweij en van der Plas: <https://www.parlementairemonitor.nl/9353000/1/j9vvij5epmj1ey0/vm00qtjk5dzt>)

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de Woo (ja/nee aangeven)
Roadmap Varend Ontgassen	3053993	Ja
Brief aan vaste kamercommissie IenW – varend ontgassen vDEF	3077086	Ja

Roadmap varend ontgassen concept v0.3

Voor behandeling tijdens stuurgroep overleg d.d. 15 september 2022

Op 5 juli j.l. heeft een overleg plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van de petrochemische industrie, een vertegenwoordiger van het Interprovinciaal Overleg namens de provincies en de minister van IenW.

Doel van het gesprek was na te gaan wat er nodig is om het varend ontgassen in de aanloop naar een CDNI-verbod drastisch te verminderen. Partijen kwamen overeen een gezamenlijke roadmap op te stellen waarin concreet invulling wordt gegeven aan deze ambitie. Deze roadmap wordt geaccordeerd door partijen in september waarna met de uitvoering begonnen kan worden.

Kernpunten dossier

Het versneld implementeren van gecontroleerd ontgassen is afhankelijk van samenwerking in de keten van alle betrokken partijen. Het is van belang dat ieder doet wat hij kan, uitgaande van de eigen verantwoordelijkheden en mogelijkheden. De hieronder genoemde oplossingsrichtingen dienen in hun samenhang te worden bekeken, geaccepteerd en gedragen door de partners.

Roadmap

1. Vergunningverlening voor dampverwerkingsinstallaties binnen inrichtingen wordt waar mogelijk vereenvoudigd en gestandaardiseerd. Knelpunten in de vergunningverlening worden in een gezamenlijke inspanning tussen omgevingsdiensten, ministerie en industrie geïdentificeerd en opgelost.
2. Er komt een werkgroep die knelpunten- en beleidstekorten in de wet- en regelgeving signaleert, oplossingen zoekt en deze actief onder de aandacht brengt bij het rijk en de bevoegde gezagen. Deze laatste partijen dragen zorg voor het oplossen en van de knelpunten en beleidstekorten (zie punt 5, 6 en 8).
3. Havenbedrijven stellen zich verantwoordelijk voor het mogelijk maken van tenminste 1 ontgassingslocatie in hun gebied en voldoende steiger- en wachtcapaciteit binnen of buiten een inrichting als onderdeel van de basisinfrastructuur van de haven.
4. Terminals hebben een belangrijke rol in het laad- en losproces. Tezamen met de industrie zullen zij zich inzetten voor ontgassingscapaciteit op hun faciliteiten.
5. Terminals die niet beschikken over een afvalvergunning wordt onder condities en voor bepaalde tijd toegestaan de restlading van schepen te verwerken op hun terrein met behulp van goedgekeurde dampverwerkings-installaties.
6. Installaties die wel bijdragen aan substantiële emissiereductie maar die nog niet volledig kunnen voldoen aan de gestelde eisen kunnen voor een beperkte termijn onder toezicht blijven functioneren onder de conditie dat geen schade aan de volksgezondheid of het milieu wordt toegebracht.

7. Suboptimale installaties worden planmatig vervangen zodra betere alternatieven beschikbaar zijn.

8. Verdere innovatie wordt gestimuleerd door nieuwe installaties die nog niet volledig kunnen voldoen aan de gestelde eisen onder een tijdelijke ontheffing te laten functioneren onder de conditie van de uitvoering van een overeengekomen verbeterplan.

9. Verladers wordt gevraagd in de vervoersovereenkomsten een bindende clausule op te nemen die de vervoerder verplicht tot het voorkomen van ongecontroleerd ontgassen of het doen uitvoeren van gecontroleerd ontgassen. Hierbij stelt de verlader zich garant voor hiermee samenhangende kosten.

10. Adequaat toezicht en handhaving op ongecontroleerd ontgassen wordt geborgd door een landelijk systeem van preventie, toezicht en handhaving waarbij de samenwerking wordt gezocht tussen landelijke en lokale toezichthouders om sluitende handhaving mogelijk te maken.

Stuurgroep

Om de slagvaardigheid van de bestaande taskforce varend ontgassen te vergroten wordt een stuurgroep van 3-4 high level personen aangesteld (samenstelling: ministerie IenW, IPO, bedrijfsleven) die bij stagnatie of knelpunten knopen kan doorhakken en het tempo van de implementatie van gecontroleerd varend ontgassen zal bewaken. De bestaande taskforce die samengesteld is uit alle geledingen van overheid en industrie zal actief ingezet worden en periodiek geïnformeerd worden over de voortgang van de overeenkomst.

Bestuurlijk commitment

De ambitie om op de kortst mogelijke termijn te stoppen met ongecontroleerd ontgassen kan alleen waargemaakt worden wanneer alle betrokken partijen vanuit hun eigen taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden bijdragen aan het opbouwen van de benodigde basisinfrastructuur, het beschikbaar stellen van locaties voor dampverwerkingsinstallaties, vergunningen, bekostiging van gecontroleerd ontgassen en het meetbaar terugdringen van de emissies.

Sturen op resultaten

Het terugdringen van de emissies vraagt om een grote gezamenlijke inspanning. De partners zullen gezamenlijk afspraken maken over het stapsgewijs terugbrengen van de emissies tot 0. Hierbij zullen eerst de quick-wins worden gerealiseerd die bereikt kunnen worden door het voorkomen van emissies door het optimaliseren van de processen in de vervoersketen, zoals dedicated en compatibel varen. Het Rijk, de provincies en de industrie willen samen met de partners jaar op jaar afspraken maken over het tempo van het terugbrengen van de emissies. Om te kunnen sturen op de effectiviteit van de genomen maatregelen zal eind 2022 door de industrie een 0-meting worden gedaan en zal periodiek gerapporteerd worden over de behaalde resultaten (zie verder toelichting sturing op resultaten)

Knelpunten

Ook zonder een versnelling van het terugbrengen van de emissies komt de deadline voor de implementatie van het Scheepsafvalstoffenbesluit snel dichterbij. Er is echter nog geen substantiële capaciteit opgebouwd om gecontroleerd ontgassen mogelijk te maken. De bottlenecks zijn: er zijn onvoldoende locaties beschikbaar voor gecontroleerd ontgassen, er is weinig investeringsbereidheid vanwege onzekerheden over vergunningverlening en het kunnen realiseren van een sluitende exploitatie. Het gaat erom het vliegwieltje van investeren, locaties vinden, vergunningen verlenen en sluitende exploitatie op gang te brengen zodat het marktmechanisme dit op termijn verder kan overnemen.

Werkgroepen

De werkzaamheden worden uitgevoerd door vier werkgroepen die periodiek rapporteren aan de stuurgroep. Knelpunten die de voortgang blokkeren worden met oplossingsmogelijkheden voorgelegd aan de stuurgroep voor besluitvorming. De werkgroepen zijn zelfsturend en regelen indien nodig de onderlinge afstemming. Het ministerie draagt zorg voor coördinatie.

Werkgroep 1. Vergunningverlening

Doel van deze werkgroep is de vergunningverlening te vereenvoudigen. Hiervoor zal een landelijke 'best practice' vergunning worden ontwikkeld die lokaal toegepast kan worden. In deze werkgroep wordt ook afgestemd met het ministerie van IenW en de omgevingsdiensten over de verruiming van uitvoeringsregelingen rond afval/product en emissiereductie gedurende een overgangsperiode.
Trekker: IPO/ODNL, projectsecretaris [REDACTED]

Werkgroep 2. Handhaving en toezicht

Deze werkgroep ontwikkelt een uitvoeringsplan en agenda voor handhaving en toezicht op ongecontroleerd ontgassen in samenwerking met landelijke en lokale toezichthouders.
Trekker: Ministerie IenW ism RWS en IL&T, projectsecretaris [REDACTED]

Werkgroep 3. Emissiereductie

Deze werkgroep zal zich richten op het voorkomen van VOC-emissies door compatibel varen. Waar dit niet mogelijk is zal de werkgroep met voorstellen komen om de emissies verder terug te dringen.
Trekker: CTGG, projectsecretaris [REDACTED]

Werkgroep 4. Infrastructuur

Deze werkgroep zal voorstellen doen voor een basis-infrastructuur ontgassen en i.s.m. havenbedrijven en terminals locaties zoeken voor dampverwerkingsinstallaties. Verder zal deze werkgroep een emissie-reductie en innovatieplan opstellen voor het inzetten van installaties die nu nog niet aan de vereisten kunnen voldoen.
Trekker: EVRA, projectsecretaris ntb

NB Voor het opzetten van infrastructuur wordt momenteel door de EVRA een EU-subsidie aangevraagd met financiële steun van het ministerie

Toelichting sturen op resultaten

Het is de ambitie jaar om de emissies van VOC (volatile organic components) jaar op jaar terug te dringen volgens onderstaande tabel.

*(ntb hierbij kan gestuurd worden op volumes, UN-nummers met prioritering ZZS, milieuwinst, gezondheidswinst, terugdringen aantal ontgassing (2022: schatting industrie 4500-5500 ongecontroleerde ontgassing). Het is aan de stuurgroep hierin een keuze te maken en het ambitieniveau nader vast te stellen ****).*

jaar	2022	2023	2024	2025
volume*	reductie 10%	reductie 70%	reductie ca 20%	reductie cumulatief 100%
aantal gecontroleerde** of vermeden ontgassing door compatibel of dedicated transport***	ntb	ntb	ntb	ntb

* Het volume wordt vastgesteld op basis van een 0-meting die dit najaar wordt uitgevoerd door de (leden van) CTGG.

** Deze resultaten kunnen bereikt worden onder de conditie dat beschikt kan worden over voldoende installaties

*** Het benodigd aantal gecontroleerde ontgassing en de daaruit volgende behoefte aan ontgassingscapaciteit kan afgeleid worden uit de 0-meting ontgassing minus compatibele/dedicated vaart

**** Mede op basis van de nog vast te stellen 0-meting zal de stuurgroep het ambitieniveau verder vastleggen.

Aldus overeengekomen d.d.

Stuurgroep varende ontgassen
Namens het ministerie van IenW
Namens het IPO
Namens het CTGG

Datum 27 januari 2023
Onderwerp Motie 31409-387 van D66 mbt varend ontgassen leidt voor provincies tot onuitvoerbare situatie

Van: Interprovinciaal overleg (IPO)
Aan: de griffie Vaste Kamer commissie Infrastructuur en Waterstaat –
via cie.iw@tweedekamer.nl
Betreft: Zorgen van provincies over effecten van de motie ingebracht door
D66 mbt Varend Ontgassen

Geachte leden van de Tweede Kamer

Vandaag in de Bestuurlijke Advies Commissie Milieu, Toezicht en Handhaving van het IPO (BAC MTH), hebben wij als bestuurders van alle provincies bekrachtigd dat wij het varend ontgassen willen stoppen en de minister willen vragen om daarvoor een aantal besluiten te nemen, die zullen gelden voor alle provincies en waarmee wij als provincies een verbod kunnen inrichten op het varend ontgassen.

De twee belangrijkste punten zijn: het hanteren van de huidige normen, met onder strikte voorwaarden, de mogelijkheid voor omgevingsdiensten om maximaal vijf jaar af te wijken van de geldende emissienormen; en capaciteit beschikbaar te stellen voor toezicht en handhaving vanuit het Rijk.

Ook hebben we in de BAC MTH onze zorgen geuit over de motie die is ingediend: 31409-387 van D66 over het varend ontgassen.

Achterstand

Wij willen met u delen wat het effect is op de provincies in de mogelijke uitvoerbaarheid deze motie. Wij zien zeker dat de bedoeling van de motie goed is, en zijn blij dat het varend ontgassen op de agenda staat. Maar de motie die nu voorligt van D66 zal ons op achterstand brengen en leiden tot verder uitstel van een nationaal verbod.

De motie bevestigt de kip en het ei situatie zoals we die al kennen in de afgelopen 60 jaar. Deze motie stelt de provincies voor een onmogelijke taak. Zonder verbod zijn alle toch al ingewikkelde stappen die de provincies, en met haar de omgevingsdiensten, RWS, ILT, de binnenvaart, de bedrijven (bevrachters en verladers) als dus ook het rijk, moeten nemen, een papieren werkelijkheid. Wij hebben een vliegwiel nodig, te weten een stapsgewijze besluitvorming van de punten uit de Roadmap (zie bijgevoegd), waardoor een verbod op varend ontgassen mogelijk wordt. De bedrijven, vertegenwoordigd

door Shell en Koninklijke Binnenvaart Nederland in de stuurgroep Varend Ontgassen, willen liever gisteren dan vandaag ontgassen aan een installatie. ILT en RWS willen graag hun bijdragen leveren op toezicht en handhaven, met bijbehorende capaciteit. De provincies staan gereed voor het neerzetten van de eerste 5 installaties vóór de zomer van 2023, samen met alle betrokken partijen. En goed om te weten: we starten met een pilot in dit kwartaal om te gaan handhaven op de vaarroute Amsterdam-Groningen.

Emissienormen

Om installaties op korte termijn te kunnen neerzetten hebben we het Rijk nodig om de emissienormen tijdelijk (voor een periode van maximaal 5 jaar) te kunnen verruimen bij het ontgassen aan een installatie. Dit stelt de omgevingsdiensten in staat om onder strikte voorwaarden een beperkte verruiming toe te staan voor gecontroleerd ontgassen aan de kade. Daarnaast hebben we de opdracht van de minister aan ILT, RWS nodig om te kunnen handhaven.

Investeren met bedrijfsleven

Indien aan deze voorwaarden is voldaan kunnen we met het bedrijfsleven het vliegwieltje van investeren, door-innoveren en het starten van de dampverwerkings operaties in gang zetten. De beschikbare installaties kunnen dan op korte termijn ingezet worden om al dit jaar een substantiële reductie van de emissies te realiseren.

Er is nu momentum bij de provincies, het bedrijfsleven en de binnenvaartorganisaties om inwoners, medewerkers van schepen en installaties en het milieu te beschermen tegen de risico's van deze emissies. De technologie is beschikbaar om tenminste 95% van de emissies te reduceren.

Situatie Zwitserland leidt tot uitstel

De conditie om een verbod in Nederland afhankelijk te maken van ratificatie van Zwitserland staat niet in verhouding tot het Nederlandse belang om te stoppen met ongecontroleerd ontgassen. De eerste fase van het CDNI omvat slechts 4 stoffen van het totaal van 40 stoffen die uitgestoten worden (dus slechts 10% van het probleem). Ook is het aandeel van Zwitserland daarin slechts een zeer klein percentage. Het is op dit moment nog niet vast te stellen wanneer alle landen het internationale verdrag zullen hebben geratificeerd. Ook voor de volgende fasen van het CDNI zijn nog geen bindende afspraken gemaakt. Deze conditie in de motie zal daardoor hoogstwaarschijnlijk tot verder uitstel leiden van de implementatie van het SAB in Nederland en de uitbreiding tot een totaalverbod.

Wij danken u voor uw aandacht en vragen om deze motie niet te steunen. Wij zullen op 9 februari a.s. in ons overleg met de minister onze voorstellen voor het versnellen van het terugdringen van de emissies doorspreken.

Namens IPO,
Gebke van Gaal (trekker dossier Varend ontgassen namens IPO)
Gedeputeerde Provincie Flevoland

BAC MTH : [Milieu, Toezicht en Handhaving \(ipo.nl\)](http://ipo.nl)